

Miljö- och hälsoskyddsnämnden**TOFTA SKJUTFÄLTET 1:2****Remiss om miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. Tofta skjutfält**

Dnr MPD Stockholm: 5511-30573-2017. Dnr Försvarsmakten: FM2016-4026:33

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) tillstyrker ansökan under förutsättning att FM beaktar nedanstående synpunkter.

Se synpunkter på ansökan i avsnittet Bedömning.

Bakgrund

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholm begär yttrande över ansökan och bilagor. Förlängd yttrandetid har medgetts till den 20 juni 2018.

Försvarsmakten ansöker om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. Försvarsmakten avser att bedriva fortsatt och utökad skjut- och övningsverksamhet på Tofta skjutfält inom fastigheterna Tofta Skjutfält 1:2, Västerhejde Skjutfält 1:2, Stenkumla Lilla Holme 1:27 m.fl. i Gotlands kommun. Ansökan omfattar en årlig maximal totalram av 220 skjutdagar per år för lös och skarp finkalibrig ammunition i fält och på skjutbana, grovkalibrig skarp ammunition, handgranater, spräng- och markeringsladdningar och minor fritt i fält. Ansökan omfattar också skjutning med indirekt eld från skjutplatser utanför skjutfältet (artilleriöar) på fastigheterna Hogrän Allvide 1:23>2 och 3, Akeback Bäcks 1:26> 2, Akeback Glammunds 1:14>1, Vall Bjärs 1:8>1 och Källunge Säggeby 1:9> 4. I ansökan ingår en miljökonsekvensbeskrivning. Enligt ansökan består miljöpåverkan från verksamheten i huvudsak av buller.

Bedömning

Verksamhetens omfattning

Försvarsmakten yrkar på 220 skjutdagar (=dygn) per år men med en begränsning av verksamhet fritt i fält i definierade områdena Norr och Syd till en ram av 170 skjutdagar per år.

MHN anser att verksamheten kan komma att innebära omfattande störningar för kringboende. I ansökan har information om hur ofta boende kan blir störda av buller över riktvärden i olika områden inte kunnat återfinnas (däremot hur många boende som störs av olika övningar). I svar nr 4 till MPD:s föreläggande om komplettering anges att för finkalibrig verksamhet är det endast skjutning på skjutbana som inte förväntas beröra boende med över 65 dBA, för redovisade 7 exempel. För grovkalibrig verksamhet är det 9 av 19 redovisade exempel som inte förväntas beröra boende med över 95 dBC. Antal skjutdagar för de moment som innebär bullerstörningar hos boende över gällande riktvärden bör därför begränsas kraftigt. Det bör även övervägas att eftersträva 90 dBC för skottbuller från artilleri och andra tunga vapen i enlighet med riktvärde för nyanläggning av skjutfält.

Begränsningar har skett av verksamhet med indirekt eld med Archer, max 65 dagar per år, vilket är mycket med tanke på att många kommer att störas av mycket höga ljudnivåer vid ett stort antal tillfällen. Verksamhet med skjutning med stridsvagn har begränsats i antal skott men inte antal dagar vilket är en brist. Ytterligare vapenslag har likaså begränsats i antal dagar. Det har inte kunnat utläsas i vilken omfattning samverkan sker av dessa övningar för att minska totalt antal dagar med mycket hög bullerpåverkan.

Verksamhetens omfattning nattetid

Relativt omfattande antal nätter föreslås för skjutverksamhet. Det är viktigt att inte nattsömn blir störd för närboende. Här bör de moment som innebär bullerstörningar hos boende över gällande riktvärden därför begränsas särskilt. Om detta inte är möjligt vid vissa bostäder bör krav ställas på försvarsmakten att åtminstone se till att ljudnivån inomhus är sådan att sömn inte störs. Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13) ska följas.

Det är positivt att skjutfria dagar för ett antal helgdagar föreslås samt att uppehåll för skjut- samt sprängverksamhet görs under sommaren (fr o m måndagen midsommarveckan till och med 1 augusti). 20 verksamhetsdagar kommer dock att kvarstå med främst skjutning på skjutbanan. Detta bör vara acceptabelt då skjutning här enligt lämnade uppgifter inte kommer att orsaka buller över riktvärden hos närboende.

Verksamhet utanför skjutfältet

Försvarsmakten har i komplettering nr 2 specificerat 6 olika områden utanför Tofta skjutfält som ingår i tillståndsansökan avseende skjutning med indirekt eld från skjutplatser utanför skjutfältet (artilleriöar) och till nedslagsplats på skjutfältet. Vad som kan förstås av redovisade kartor så är det stora områden, där det finns många bostäder, fastigheter med djurhållning, skolor, äldreboende mm som utsätts för mycket höga ljudnivåer. Det är nödvändigt att denna typ av verksamhet begränsas

kraftigt på varje plats vad gäller antal tillfällen och inte enbart antal skott som försvarsmakten har åtagit sig. Som villkor har enbart angetts en ram av maximalt 65 dagar/år som förmodas gälla skjutning med indirekt eld i sin helhet. Nämnden anser att denna typ av verksamhet inte skall ingå i tillståndet.

Verksamhet och skjutning med stridsflyg, helikopter samt verksamhet med målflyg är moment som även dessa bedrivs utanför skjutfältet och som innebär en störning för ett mycket stort antal boende och verksamheter. Denna typ av verksamhet bör därför få förekomma i så liten utsträckning som möjligt. Det har inte kunnat återfinnas beräkning av hur många bostäder, fastigheter med djurhållning, skolor, äldreboenden, mm som kommer att utsättas för höga ljudnivåer (över riktvärde) från flyg m m.

Åtgärder för att minska bullerstörningar

Det är positivt att särskilda åtgärder utförs för att minska ljudutbredningen, såsom vall vid fast handgranatbana samt skjuthall vid skjutavstånd 300 m vid skjutbanan. Liknande åtgärder bör kunna utföras vid fler övningsplatser.

Användningen av blyammunition

I komplettering nr 1 redovisas bl a att 650 kg bly/år hamnar inom målområde i Östersjön, ca 0,325 kg av dessa bedöms vittra per år. Av MKB framgår att 1500 kg bly/år sprids inom skjutfältet. Det är inte långsiktigt hållbart att utföra övningar som ytterligare belastar Östersjön samt känslig mark med farliga ämnen. Det bör villkoras att ersätta blyammunition ersätts med mindre farlig ammunition för denna typ av övningar. I det fall bly fortfarande ska användas bör det ske främst på skjutbana där blyet kan fastna i skjutvallar och därefter tas omhand.

Drivmedelshantering

Av MKB framgår det att vid tankning i fält används spilldukar m m samt att huvuddelen av tankningen framöver kommer att ske vid drivmedelsanläggning i kasernområdet då denna är utbyggd. Försvarsmakten har även åtagit sig att fältmässigt inte hantera kemiska produkter i sekundärt vattenskyddsområde samt även att utrustning, uppsugningsmedel mm kommer att finnas för att kunna ta hand om spill och läckage. MHN har inget att erinra mot föreslagna åtgärder. Utöver dessa är det dock även viktigt att regelbundet utföra service och kontroll av fordon m m för att därmed förebygga risk för spill och olyckor.

Brandövningsplats

Enligt MKB:n sker släckningsövningar främst med vatten-, kolsyre- och pulverhandsläckare vid brandövningsplatsen. Anläggningen är ansluten till oljeavskiljare. PFAS har återfunnits i en intilliggande branddamm. I komplettering nr 1 framgår att PFOS-halter överstigande MKN för inlandsvatten har påvisats i ytvatten i samband med inledande undersökning. Kommande provtagning kommer att innefatta installation av grundvattenrör samt provtagning av dessa samt även provtagning av privata dricksvattenbrunnar på angränsande fastigheter. Därefter kommer en riskbedömning att ske. Detta arbete kommer att omhändertas i

tillsynsspåret mot Förvarsinspektören för hälsa och miljö. MHN har inga synpunkter på detta förfarande.

Utsläpp till luft

Enligt MKB:n ger verksamheten sammantaget upphov till betydande luftutsläpp främst från användningen av motordrivna fordon samt samverkande flyg- och fartygsverksamheter. Tillskottet bedöms ändå vara litet för den lokala luftkvaliteten kring skjutfältet och för den regionala luftkvaliteten. MHN anser att försvarsmakten bör, så långt det är möjligt, arbeta för att minska transporter m m samt tillse att utbyte sker mot fordon m m med lägre utsläpp av föroreningar eller som drivs av alternativa förnybara bränslen i linje med det nationella uppdrag Energimyndigheten ansvarar för om ett Smart och förnybart energisystem på Gotland.

Granskning har inte omfattat naturvårdsfrågor.

Övrigt

MHN ser positivt på att minst ett skjutfältsråd med berörda myndigheter föreslås. Här bör även samlade synpunkter från boende, fastighetsägare och verksamheter diskuteras.

Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm (eller stockholm@lansstyrelsen.se) senast den 20 juni.